

**ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ,
ΜΕ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ Η ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ,
ΠΟΥ ΕΙΣΗΓΑΓΕ Ο ΝΟΜΟΣ 4512/2028.**

Εν πρώτοις, ας αναφερθεί επιγραμματικά, διότι έχει ήδη επισημανθεί κατ' επανάληψη, ότι η πλειοψηφία, με την οποία το Ανώτατο Δικαστήριο κατέληξε στην εν λόγω γνωμοδότησή του, είναι οριακή και εύγλωττη αφού 18 Δικαστές τάχθηκαν υπέρ της συνταγματικότητας της υποχρεωτικής Διαμεσολάβησης.

Να σημειωθεί, επίσης, ότι, μη έχοντας λάβει γνώση του κειμένου της υπό συζήτηση γνωμοδότησης αφού μέχρι αυτή την στιγμή δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη, δεν γνωρίζουμε το αιτιολογικό της. Κατά συνέπεια, βασιζόμαστε στα δημοσιεύματα του τύπου, αλλά και στα επιχειρήματα, που ευρύτατα έχουν διατυπωθεί από τότε που άρχισε η συζήτηση για την πρόβλεψη υποχρεωτικής Διαμεσολάβησης από την Νομοθεσία μας, προκειμένου να διατυπώσουμε τα δικά μας επιχειρήματα υπέρ της υποχρεωτικότητας της Διαμεσολάβησης, έτσι όπως προβλέπεται πλέον από τις σχετικές διατάξεις του Νόμου 4512/2018.

Τα επιχειρήματα κατά της υποχρεωτικής Διαμεσολάβησης, που προβάλλονται εκάστοτε είναι –κυρίως– ότι, με την υποχρεωτικότητα, καταλύεται ο εκούσιος χαρακτήρας της Διαμεσολάβησης αφ' ενός και αφ' ετέρου ότι δια της Διαμεσολάβησης –και μάλιστα της υποχρεωτικής– επέρχεται ιδιωτικοποίηση της Δικαιοσύνης και δημιουργούνται «παραδικαστήρια».

1. Ας εστιάσουμε, κατ' αρχάς, στο επιχείρημα ότι με την υποχρεωτικότητα η Διαμεσολάβηση χάνει τον εκούσιο χαρακτήρα της. Το επιχείρημα αυτό, που προβάλλεται τώρα με έμφαση, αλλά που ακουγόταν πάντοτε σε όλες τις συζητήσεις σχετικά με την ενδεχόμενη εισαγωγή στην Ελληνική Νομοθεσία διατάξεων, οι οποίες να προβλέπουν υποχρεωτική Διαμεσολάβηση σε ορισμένες υποθέσεις τουλάχιστον, **αποδεικνύει με τον πιο ξεκάθαρο τρόπο ότι η πολυσυζητημένη υποχρεωτικότητα, όπως εισήχθη από τον Νόμο 4512/2018 ουδόλως έχει γίνει κατανοητή, ηθελημένα ή αθέλητα.**

Μοιάζει σαν να μην έχει καταλάβει η συντριπτική πλειοψηφία –όχι μόνο των πολιτών αλλά και των Δικαστών και των Δικηγόρων– ότι η «υποχρεωτική Διαμεσολάβηση» απλά αποτελεί μία διαδικαστική προϋπόθεση για το παραδεκτό της συζήτησης ενός ενδίκου βοηθήματος. Και μόνο από αυτή την διατύπωση προκύπτει αβίαστα ότι για το έγκυρο της συζήτησης του ενδίκου βοηθήματος απαιτείται **ΟΧΙ Η ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΣΤΗΝ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ, ΟΧΙ Η ΕΠΙΛΥΣΗ Η ΕΣΤΩ Η ΕΞΑΝΤΛΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ, ΑΛΛΑ Η ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ ΣΕ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ.** Η απόπειρα αυτή μπορεί να αποτύχει ήδη από την πρώτη συνεδρίαση, αφού αρκεί έστω και ένας από τους ενδιαφερόμενους να αναχαιτίσει την πρόοδο της αποχωρώντας ελεύθερα από την συνάντηση.

Μια προσεκτική ανάγνωση του άρθρου 182 παρ.4Γ καταδεικνύει αμέσως την βασιμότητα των ανωτέρω αφού προβλέπει ότι εάν, κατά την αρχική συνεδρία της Διαμεσολάβησης, τα μέρη της διαφοράς δεν συμφωνήσουν να προχωρήσουν σε διαδικασία Διαμεσολάβησης, τότε θεωρείται ότι έχει πληρωθεί η υποχρέωση προσφυγής στην Διαμεσολάβηση πριν από την συζήτηση σχετικού ένδικου βοηθήματος και συντάσσεται από τον Διαμεσολαβητή Πρακτικό για την απόφαση των μερών της διαφοράς, προκειμένου

να μπορεί οποιοδήποτε από αυτά να το προσκομίσει στο αρμόδιο Δικαστήριο σε απόδειξη της πλήρωσης της πιο πάνω υποχρέωσης.

Ως εκ τούτου, ακόμη και στις επτά περιπτώσεις, στις οποίες η Διαμεσολάβηση είναι «υποχρεωτική», δεν χάνει τον οικειοθελή χαρακτήρα της, δηλαδή την δυνατότητα των μερών της διαφοράς να αποφασίζουν ελεύθερα εάν θα προσφύγουν η όχι σε αυτήν. Η μόνη υποχρέωση των μερών της διαφοράς συνίσταται στην συμμετοχή τους στην πρώτη συνεδρία, κατά την οποία μπορούν να αποφασίσουν, ελεύθερα και χωρίς συνέπειες, να μην προχωρήσουν στην διαδικασία της Διαμεσολάβησης. Προφανώς αρκεί να μην συμφωνήσει μόνο το ένα μέρος της διαφοράς.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η ratio legis σχετικά με την υποχρεωτικότητα είναι να γνωρίσουν οι ενδιαφερόμενοι την Διαμεσολάβηση -έστω και παίρνοντας απλά μια γεύση- έτσι ώστε, εάν δεν θέλουν να προχωρήσουν στην σχετική διαδικασία, να πάρουν αυτή την απόφαση με επίγνωση.

Τα ανωτέρω αντιλαμβάνεται κανείς –και καθυστεράει– μόνο όταν φθάσει στην διάταξη από την οποία προκύπτει ότι η μόνη υποχρέωση των μερών είναι να συμμετάσχουν στην πρώτη συνεδρία της Διαμεσολάβησης.

Πιστεύουμε ότι ο Νόμος θα έπρεπε να προτάσσει αυτή την πτυχή, αυτή την δυνατότητα των ενδιαφερομένων να μην συνεχίσουν την διαδικασία. Τότε θα έδινε την σωστή διάσταση της στην υποχρεωτικότητα. Αλλά για την επιτυχία του όλου εγχειρήματος και για την αποδοχή του, θα έπρεπε ρητά να προβλέπεται, επίσης, ότι, μέχρι και την συμμετοχή στην πρώτη συνεδρία, ουδεμία επιβάρυνση θα έχουν οι ενδιαφερόμενοι, σύμφωνα και με όσα εκτίθενται κατωτέρω.

Κατά την άποψη μας, δηλαδή, εάν η διατύπωση του άρθρου 182 του Νόμου 4512/2018 ήταν διαφορετική και προτασσόταν ότι, μετά την συμμετοχή του στην πρώτη συνεδρίαση, κάθε ενδιαφερόμενος είναι ελεύθερος να αποχωρήσει ματαιώνοντας ουσιαστικά την προσφυγή στην Διαμεσολάβηση, με άμεση δυνατότητα του κάθε ενός να ασκήσει ένδικο βοήθημα, χωρίς να υπάρχει πλέον κώλυμα για την συζήτησή του, ούτε κώλυμα να μεριμνήσει για την συζήτηση του ενδίκου βοηθήματος, εάν το έχει ήδη ασκήσει, τότε δεν θα είχε δημιουργηθεί παρανόηση σχετικά με την πραγματική έννοια, την οποία θέλησε να προσδώσει ο νομοθέτης στην «υποχρεωτικότητα».

Και μόνο μετά από μια τέτοια ξεκάθαρη τοποθέτηση, θα έπρεπε να ασχοληθεί ο Νόμος λεπτομερώς με τις κατηγορίες των υποθέσεων, στις οποίες η προσφυγή στην Διαμεσολάβηση είναι «υποχρεωτική» και να περιγράψει την σχετική διαδικασία.

Το σχήμα, που περιγράφεται ανωτέρω είναι το ιταλικό μοντέλο, που εφαρμόζεται με μεγάλη επιτυχία στην Ιταλία, παρά το γεγονός ότι -αρχικά- οι Ιταλοί δικηγόροι είχαν κατέβει ακόμη και σε πορείες διαμαρτυρίας.

2. Το άρθρο 182 παράγραφος 1 του Νόμου 4512/2018, με την επικεφαλίδα «Διάφορες που υπάγονται υποχρεωτικά στη διαδικασία διαμεσολάβησης», δημιουργεί την πιο πάνω περιγραφόμενη λανθασμένη εντύπωση- την οποία όλοι θεωρούν δεδομένη- προκαλώντας αδικαιολόγητες αντιδράσεις, που άλλως θα ήταν –θέλουμε να πιστεύουμε– ολιγώτερο έντονες και απόλυτες, αν και πιστεύουμε ότι οι αρνητικές θέσεις του νομικού, κυρίως, κόσμου οφείλονται στην θεώρηση ότι η Διαμεσολάβηση θα αφαιρέσει ύλη τόσο από τους δικηγόρους, όσο και από τους δικαστές.

Η «απειλή» αυτή είναι εντελώς αβάσιμη. Χάνει ύλη ένας δικηγόρος διότι περαιώθηκε μια υπόθεση σε χρόνο πολύ, πάρα πολύ πιο σύντομο από εκείνον που χρειάζεται για να περαιωθεί μια δικαστική διαδικασία; Χάνει ύλη ένας δικηγόρος, που περαιώνει μια υπόθεση με πολύ μικρότερο κόστος από εκείνο της δικαστικής διαδικασίας;

Δεν είναι πιο εύλογο να πιστέψουμε ότι ένα δικηγόρος, που επιτυγχάνει τα ανωτέρω, κατακτά την εκτίμηση και την εμπιστοσύνη της πελατείας του, η οποία δεν θα διστάσει να τον συστήσει και σε άλλους και ότι αποκτά καλή φήμη, που θα του επιτρέψει να διευρύνει την πελατεία του;

3. Ακόμη πιο αβάσιμος είναι ο «φόβος» των δικαστών ότι η Διαμεσολάβηση θα έχει ως αποτέλεσμα να «χάσουν ύλη». Προφανώς εννοούν ότι θα μειωθούν οι υποθέσεις, που έχουν στα πινάκια τους. Αν είναι αυτό, τότε θα τολμήσουμε να πούμε «ΜΑΚΑΡΙ!», μακάρι να παύσουν τα πινάκια να είναι φορτωμένα, με υποθέσεις που κάλλιστα θα μπορούσαν και θα έπρεπε να επιλυθούν εξωδικαστικά (είναι δόκιμο να απασχολούν οι ενδιαφερόμενοι τα Δικαστήρια με υποθέσεις-παραδείγματος χάριν- κοινοχρήστων δαπανών πολυκατοικίας;) και να μπορούν τα Δικαστήρια να επικεντρώνονται στις σοβαρές, στις δύσκολες υποθέσεις και να εκδίδουν επ' αυτών τις σχετικές αποφάσεις τους σε χρόνους πολύ πιο σύντομους από εκείνους που, δυστυχώς, ισχύουν σήμερα. Σε κάθε περίπτωση, αποκλείεται να έχει η Διαμεσολάβηση ως αποτέλεσμα να μειωθούν τόσο οι αντιδικίες ώστε να πρέπει να μειωθεί ο αριθμός των δικαστών.

4. Αφού απαριθμήσει τις επτά κατηγορίες υποθέσεων, στις οποίες είναι υποχρεωτική η απόπειρα υπαγωγής της διαφοράς στην διαδικασία της Διαμεσολάβησης, το άρθρο 182 θεσμοθετεί μια μάλλον πολύπλοκη διαδικασία, η οποία είναι πρόσφορη να καταστήσει τους ενδιαφερόμενους επιφυλακτικούς και να τους δημιουργήσει την αίσθηση ότι η Διαμεσολάβηση κάθε άλλο από εκούσια είναι, ιδίως λόγω των χρηματικών ποινών, που προβλέπει ότι επιβάλλονται σε εκείνο το μέρος, το οποίο δεν θα προσέλθει στην διαδικασία της Διαμεσολάβησης.

Οι ποινές αυτές είναι εντελώς αναποτελεσματικές και αδικαιολόγητες διότι, πέραν του ότι δεν συνάδουν με μια διαδικασία όπως η Διαμεσολάβηση, είναι και άνευ αντικειμένου. Πράγματι, ποιός από τους ενδιαφερόμενους θα εκτεθεί στην επιβολή όχι ευκαταφρόνητων χρηματικών ποινών, όταν μπορεί να τις αποφύγει παριστάμενος απλά στην πρώτη συνεδρία της Διαμεσολάβησης και αποχωρώντας ελεύθερα από αυτήν ανά πάσα στιγμή;

Σε αντίθεση με τον Ιταλικό Νόμο, ο οποίος φρόντισε να είναι η συμμετοχή των ενδιαφερομένων στην πρώτη συνεδρία σχεδόν ανέξοδη, με την πρόβλεψη καταβολής μόνο ενός συμβολικού παραβόλου της τάξης των 40 με 50 ευρώ, σύμφωνα με τον Νόμο 4512/2018 είναι ενδεχόμενο το κόστος να μην είναι ευκαταφρόνητο, αφού και ο διαμεσολαβητής θα αμειφθεί για τουλάχιστον δυο ώρες, έστω και εάν διαρκέσει ολιγώτερο η πρώτη συνεδρία ή και για περισσότερες ώρες εάν συντρέξει περίπτωση και στους πληρεξούσιους δικηγόρους, που υποχρεωτικά θα παρίστανται, θα καταβληθεί αμοιβή.

Αντί των χρηματικών ποινών του Νόμου 4512/2018, που παρόμοιες δεν προβλέπονται σε κανένα άλλο Κράτος, πολύ πιο δόκιμο και αποτελεσματικό σχήμα θα ήταν εκείνο το οποίο θα προέβλεπε ότι ο διάδικος εκείνος, που θα έχει αρνηθεί να προχωρήσει η διαδικασία της Διαμεσολάβησης, δεν θα έχει δικαίωμα στην δικαστική του δαπάνη, ακόμη και εάν κερδίσει στο Δικαστήριο ή ότι, σε ακραίες περιπτώσεις προφανούς κακοπιστίας

του, θα του επιβάλλεται και η δικαστική δαπάνη του αντιδίκου του, έστω και σε περίπτωση ήττας του τελευταίου στο Δικαστήριο.

Το σχήμα, που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο, εφαρμόζεται σε αρκετές χώρες, μεταξύ των οποίων το Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά και σε διεθνείς εμπορικές διαιτησίες, όπου εάν σε διάδικο, που αρνήθηκε πρόταση συμβιβασμού, την οποία διατύπωσε ο αντίδικος του, επιδικαστεί ποσό μικρότερο από εκείνο, που του προσφέρθηκε (πράγμα που το Δικαστήριο διαπιστώνει ανοίγοντας τον κλειστό φάκελο, στον οποίο τοποθετείται η γραπτή πρόταση και τον οποίο το Διαιτητικό Δικαστήριο ανοίγει μόνο μετά την έκδοση της απόφασης του), τότε μπορεί να μην επιδικαστεί σε αυτόν τον διάδικο η δικαστική του δαπάνη ή να του επιδικαστεί μόνο μέρος αυτής ή ακόμη και να του επιβληθεί η δικαστική δαπάνη, στην οποία υποβλήθηκε ο αντίδικος του μετά την απόρριψη της συμβιβαστικής πρότασής.

5. Ένα σημαντικό «ατόπημα» του Νόμου 45112/2018 είναι, κατά την άποψη μας, το γεγονός ότι στις περιπτώσεις όπου η Διαμεσολάβηση είναι «υποχρεωτική» με την πιο πάνω έννοια, τον διαμεσολαβητή επιλέγει ο πληρεξούσιος δικηγόρος του αιτούντος την έναρξη της διαδικασίας της Διαμεσολάβησης πριν από την έναρξη της Δικαστικής διαδικασίας, ενώ δικαιότερο θα ήταν να προβλέπεται ρητά ότι και στις περιπτώσεις αυτές επιλέγεται / διορίζεται ο Διαμεσολαβητής με τον ίδιο τρόπο, με τον οποίο επιλέγεται / διορίζεται και στις περιπτώσεις της μη «υποχρεωτικής» Διαμεσολάβησης, τουλάχιστον στην περίπτωση κατά την οποία ο «αντίδικος» δεν συμφωνεί με την επιλογή του αιτούντος.

Εξ άλλου, η «υποχρεωτική» Διαμεσολάβηση δεν είναι η μοναδική περίπτωση, στην οποία το Δικονομικό Δίκαιο μας προβλέπει ή προέβλεψε διαδικαστική προδικασία ως προϋπόθεση για το παραδεκτό της συζήτησης τακτικής αγωγής. Αναφερόμαστε στο άρθρο 214 Α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, όπως αρχικά ίσχυσε. Και ναι μεν η υποχρεωτική προδικασία, που προέβλεπε, αφορούσε μόνο τις υποθέσεις αρμοδιότητας του Πολυμελούς Πρωτοδικείου -και μάλιστα όλες τις υποθέσεις και όχι κάποιες μόνο όπως η «υποχρεωτική» Διαμεσολάβηση του Νόμου 4512/2018- αυτό όμως δεν την καθιστά απρόσφορη για σύγκριση, διότι και το άρθρο 214Α επέβαλε στους διαδίκους την υποχρέωση να συναντηθούν μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα πριν από την συζήτηση της υπόθεσης, με στόχο την προσπάθεια εξεύρεσης συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς. Σε περίπτωση δε που είτε ο ένας, είτε όλοι οι διάδικοι δεν εμφανίζοντο, η υποχρέωση εθεωρείτο πληρωθείσα εάν ο ενάγων είχε προσκαλέσει προσηκόντως τον εναγόμενο να παρευρεθεί σε συγκεκριμένο τόπο και σε συγκεκριμένη ημέρα και ώρα, για την προσπάθεια εξωδικαστικής επίλυσης της διαφοράς.

Το αρχικό κείμενο του άρθρου 214 Α καταδεικνύει την ομοιότητα της διαδικασίας, την οποία προέβλεπε, με εκείνη του άρθρου 182 του Νόμου 4512/2018.

Οι κυριότερες ομοιότητες είναι ότι, σύμφωνα με το αρχικό άρθρο 214 Α, οι υπαγόμενες στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του Πολυμελούς Πρωτοδικείου κατά την τακτική διαδικασία και δεκτικές συμβιβασμού κατά το ουσιαστικό δίκαιο διαφορές, δεν επιτρεπόταν να συζητηθούν, εάν δεν είχε προηγηθεί απόπειρα εξώδικης επίλυσης, τις διαδικαστικές προϋποθέσεις της οποίας προέβλεπε το εν λόγω άρθρο. Εάν οι διάδικοι κατέληγαν σε μερική ή ολική επίλυση της διαφοράς, συντασσόταν πρακτικό, στο οποίο αναγραφόταν το περιεχόμενο της συμφωνίας τους. Εάν δεν επιτυγχανόταν συμφωνία, συντασσόταν και υπογραφόταν κοινό πρακτικό αποτυχίας της απόπειρας εξώδικης επίλυσης της διαφοράς, ενώ, εάν δεν υπογραφόταν κοινό πρακτικό, συντασσόταν από το δικηγόρο του ενάγοντος ή άλλου επισπεύδοντος ή και από τον δικηγόρο του αντιδίκου

σχετική δήλωση. Η συζήτηση της αγωγής μπορούσε να γίνει μόνο: (α) εάν από το κοινό πρακτικό προέκυπτε ότι η απόπειρα εξώδικης επίλυσης της διαφοράς απέτυχε εν όλω ή εν μέρει ή (β) εάν διάδικος είχε αρνηθεί ή δεν είχε προσέλθει για να μετάσχει στην απόπειρα. Η άρνηση ή η μη προσέλευση διαδίκου έπρεπε να προκύπτει από σχετική δήλωση του δικηγόρου του αντιδίκου.

Να σημειωθεί ότι η σύνταξη του Πρακτικού επιτυχίας ή αποτυχίας της απόπειρας εξωδικαστικής επίλυσης της διαφοράς και των δηλώσεων, που αναφέρονται ανωτέρω, ήταν ανέξοδη.

7. Πιστεύουμε ότι όσα εκτίθενται ανωτέρω καθιστούν σαφές και αναντίρρητο ότι με τις διατάξεις του άρθρου 182 του Νόμου 4512/2018 δεν θίγεται καθόλου ο εκούσιος χαρακτήρας της Διαμεσολάβησης και υπενθυμίζουμε ότι και η Εισηγητική Έκθεση της Οδηγίας 2008/52 ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου θεωρεί αποδεκτή την υποχρεωτική προσφυγή στην Διαμεσολάβηση -και μάλιστα χωρίς περιορισμό υποθέσεων- με την προϋπόθεση ότι τα μέρη δεν εμποδίζονται στην άσκηση του δικαιώματός τους να προσφεύγουν στο δικαστικό σύστημα. Από όσα εκτίθενται ανωτέρω, πιστεύουμε ότι έχει αποδεικνύεται -επίσης- ότι ο Νόμος 4512/2018 ουδόλως παρεμποδίζει την πρόσβαση των πολιτών στο δικαστικό σύστημα.

8. Το άλλο επιχείρημα κατά της Διαμεσολάβησης -και ,δυστυχώς, όχι μόνο της «υποχρεωτικής»- είναι ότι δι' αυτής επέρχεται ιδιωτικοποίηση της Δικαιοσύνης. Δεν είναι δε λίγοι εκείνοι που χαρακτηρίζουν την διαδικασία της Διαμεσολάβησης ως «παράδικαστήριο».

Το επιχείρημα αυτό διαδίδεται όλο και περισσότερο στους νομικούς κύκλους, κυρίως.

Και όμως, είναι τόσο αβάσιμο, που καταρρίπτεται πολύ εύκολα με την υπενθύμιση και μόνο του προφανούς, δηλαδή ότι **«Ο ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗΣ ΔΕΝ ΕΚΔΙΔΕΙ ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ»**. Ούτε καν εισηγείται προς τους ενδιαφερομένους τρόπο επίλυσης της διαφοράς τους.

Στην ουσία, η Διαμεσολάβηση είναι μια διαπραγμάτευση, **αλλά επιβοηθούμενη από τον Διαμεσολαβητή.**

Το επιχείρημα περί ιδιωτικοποίησης της Δικαιοσύνης σε περίπτωση που εφαρμοστεί η Διαμεσολάβηση είναι απρόσμενο, σε μια χώρα όπου ο συμβιβασμός -δικαστικός και εξωδικαστικός- προβλεπόταν εξ απαλών ονύχων και από τον Αστικό Κώδικα και από τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, σε μια χώρα όπου η επίλυση διαφορών με Διαιτησία είναι κοινός τόπος. Γιατί, λοιπόν, να θέλουμε να «καεί στο πυρ το εξώτερο» η Διαμεσολάβηση παραβλέποντας, με αξιοπερίεργο στρουθοκαμηλισμό, τα πλεονεκτήματά της;

Δεν είναι πιο ενδεδειγμένη η Διαμεσολάβηση από τον συμβιβασμό, ο οποίος εξ ορισμού συνεπάγεται υποχωρήσεις, που οπωσδήποτε οδηγούν σε μη πλήρη ικανοποίηση των εμπλεκόμενων μερών ενώ, αντιθέτως, η Διαμεσολάβηση μπορεί να οδηγήσει σε πλήρη ικανοποίηση και των δυο πλευρών; Δεν είναι ο συμβιβασμός ένας τρόπος εξωδικαστικής επίλυσης της διαφοράς, που τερματίζει και την όποια δικαστική διαδικασία, που έχει, ενδεχομένως, ήδη αρχίσει; Και σε τι υπερτερεί ο δικαστικός συμβιβασμός, ο οποίος απλά γίνεται ενώπιον Δικαστηρίου, χωρίς να παρεμβαίνει καμία δικανική κρίση;

Και γιατί δεν μας «καθησυχάζει» τους δικηγόρους ότι, στην Ελλάδα -η οποία είναι η μοναδική χώρα μαζί με την Αργεντινή όπου προβλέπεται κάτι τέτοιο- οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να παρίστανται στην διαδικασία της Διαμεσολάβησης υποχρεωτικά με τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους; Γιατί και πάλι προτιμάμε την διαιώνιση της διαδικασίας στα Δικαστήρια, τα οποία απασχολούμε χωρίς λόγο με υποθέσεις που θα μπορούσαν εύκολα να λυθούν εξωδικαστικά; Τότε -όπως και εκτέθηκε ανωτέρω- τα Δικαστήρια θα μπορούσαν απρόσκοπτα να ασχολούνται με υποθέσεις, στις οποίες ο βαθμός σύγκρουσης των ενδιαφερομένων είναι τέτοιος ώστε κάθε προσπάθεια φιλικής επίλυσης τους είναι εκ προοιμίου καταδικασμένη και να εκδίδουν αποφάσεις επ' αυτών σε χρόνους τέτοιους, που να μην παρατηρείται το φαινόμενο του να είναι αυτό «δύρον άδωρον» κάποιες φορές.

Και η Διαιτησία; Γιατί δεν θεωρείται ότι δι' αυτής γίνεται ιδιωτικοποίηση της Δικαιοσύνης; Οι διαιτητές είναι ιδιώτες. Ακόμη και εάν είναι δικαστές, ενεργούν ως ιδιώτες όταν έχουν οριστεί ως διαιτητές. Και, σε αντίθεση με τους διαμεσολαβητές, εκδίδουν απόφαση. Όμως κανείς δεν έχει ποτέ ισχυριστεί ότι επέρχεται ιδιωτικοποίηση της Δικαιοσύνης δια της Διαιτησίας, η οποία είναι εδραιωμένη εδώ και πολλές δεκαετίες στις διεθνείς εμπορικές διαφορές και, ιδίως, στις διεθνείς ναυτικές διαφορές και προβλέπεται σχεδόν υποχρεωτικά στις επενδυτικές συμβάσεις μεταξύ Κράτους και αλλοδαπών -κυρίως- επενδυτών. Εξ άλλου, δεν επικύρωσε τάχιστα η Ελλάδα, τρία χρόνια μετά την υπογραφή της, την Σύμβαση της Νέας Υόρκης του 1958 για την αναγνώριση και την εκτέλεση αλλοδαπών διαιτητικών αποφάσεων αποδεικνύοντας έτσι ότι αντιλαμβάνεται και αναγνωρίζει τα πλεονεκτήματα της εξωδικαστικής επίλυσης των διαφόρων;

Αυτονόητο είναι ότι αναμένουμε με μεγάλο ενδιαφέρον το πλήρες κείμενο της γνωμοδότησης της Διοικητικής Ολομέλειας του Αρείου Πάγου, πολύ περισσότερο που θα μας επιτρέψει να λάβουμε γνώση και των επιχειρημάτων της μειοψηφίας.

Ευελπιστούμε ότι όσα εκτίθενται σε αυτό το άρθρο θα συμβάλουν στην αλλαγή της αρνητικής προσέγγισης της Διαμεσολάβησης. Το θέμα είναι, όχι μόνο πόσοι θα το διαβάσουν, αλλά και πόσοι θα το διαβάσουν με καλή προαίρεση, αφήνοντας ανοικτό το ενδεχόμενο να πεισθούν και να δεχτούν επιχειρήματα αντίθετα από εκείνα, που μέχρι τώρα έχουν αποδεχτεί. Γιατί χωρίς καλή προαίρεση τίποτε δεν θα αλλάξει, σε βάρος της γρήγορης και οικονομικής επίλυσης των διαφόρων με την διαδικασία της Διαμεσολάβησης και οι πολέμιοι της θα εμμένουν στις θέσεις τους.

Αθήνα 11 Ιουλίου 2018

Κατερίνα Κωτσάκη

επ. Δικηγόρος

Διαπιστευμένη Διαμεσολαβήτρια ΥΔΑΔ

Εκπαιδύτρια Διαμεσολαβητών - MCI Arb

Πρόεδρος της

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΩΝ